

**UCHWAŁA NR 6995/23**  
**ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**  
**Z DNIA 26 KWIETNIA 2023 ROKU**

**W SPRAWIE:**

**Przyjęcia „Informacji nt. stanu zagospodarowania złóż kopalin w województwie świętokrzyskim”.**

**NA PODSTAWIE:**

Art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.).

**§ 1**

1. Przyjmuje się „Informację nt. stanu zagospodarowania złóż kopalin w województwie świętokrzyskim”, stanowiącą załącznik do uchwały.
2. Przekazuje się „Informację nt. stanu zagospodarowania złóż kopalin w województwie świętokrzyskim” Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

**§ 2**

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

**§ 3**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**WICEMARSZAŁEK**  
**WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

**RENATA JANIK**

*(dokument podpisano elektronicznie)*

18 kwietnia 2023 r.

### **Informacja nt. stanu zagospodarowania złóż kopalin w województwie świętokrzyskim**

Województwo świętokrzyskie jest ważnym w kraju okręgiem eksploatacji surowców. O takiej roli regionu decyduje występowanie złóż o dobrych parametrach geologiczno-górnicznych i dobrej jakości kopaliny oraz korzystne, ze względów transportowych, położenie w centrum kraju.

Główne znaczenie ogrywiają kopaliny skalne osadowe:

- wapień dewońskie, jurajskie i trzeciorzędowe,
- margle,
- dolomity,
- piaskowce kwarcytowe kambryjskie i dewońskie,
- piaskowce triasowe i jurajskie,
- gliny i iły, w tym kamionkowe,
- piaski.

Charakterystyczne dla województwa są także:

- gipsy,
- siarka.

Ponadto w województwie udokumentowano 8 złóż leczniczych wód siarkowych, których zasoby wykorzystywane są do celów leczniczych w sanatoriach uzdrowiskowych i 1 złożę wód termalnych.

### **Kopaliny skalne**

O tym, że województwo stanowi ważną bazę surowcową w kraju świadczą ilości udokumentowanych zasobów na tle całego kraju, która kształtuje się następująco:

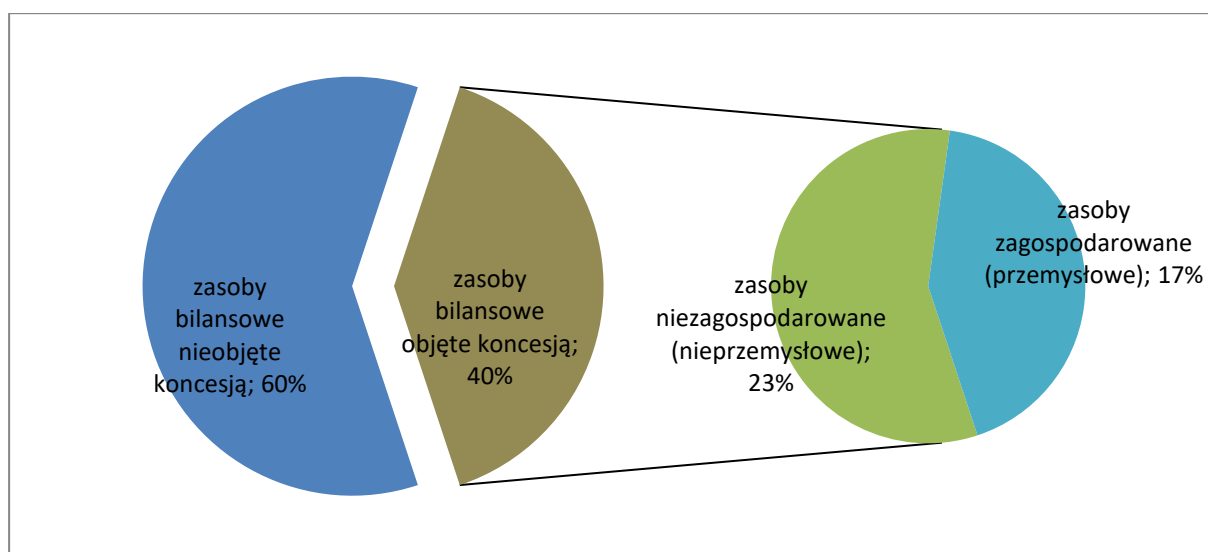
- 60% zasobów surowców dla przemysłu wapienniczego,
- 69% zasobów gipsów,
- 66% zasobów glin ceramicznych,
- 40% zasobów osadowych kamieni łamanych i blocznych.

Na koniec 2021 roku na terenie województwa świętokrzyskiego udokumentowanych było 500 złóż. Z czego 151 złoża objęte jest koncesjami, co stanowi 30% wszystkich złóż w województwie.

Na 151 koncesji przypadają:

- 3 koncesje udzielone przez Ministra Środowiska (2%).
- 105 koncesji udzielonych przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego (70%),
- 43 koncesje udzielone przez poszczególnych starostów (28%)

Na koniec 2021 roku łączne zasoby kopalin skalnych wynosiły 9 523 240 tys. ton, natomiast stan zasobów w złożach objętych koncesjami wynosił 3 793 670 tys. ton, co stanowi 40% całości zasobów województwa. Jednocześnie zagospodarowaniem objętych zostało 1 620 274 tys. ton, które stanowią 17% ogólnej ilości zasobów kopalin w województwie. Najwięcej zasobów zagospodarowanych znajduje się w grupie skał węglanowych, w ilości 1 363 203 tys. ton.



Wykres 1. Zagospodarowanie zasobów

W 2021 roku zanotowano spadek ogólnego stanu zasobów w porównaniu do stanu na koniec 2020 roku o 14 378 tys. ton. Ubytek zasobów, wynika głównie z postępującej eksploatacji. Stan zasobów geologicznych, przemysłowych i wydobycia kopalin stałych w województwie świętokrzyskim na dzień 31.12.2021 roku przedstawiono w tabeli 1.

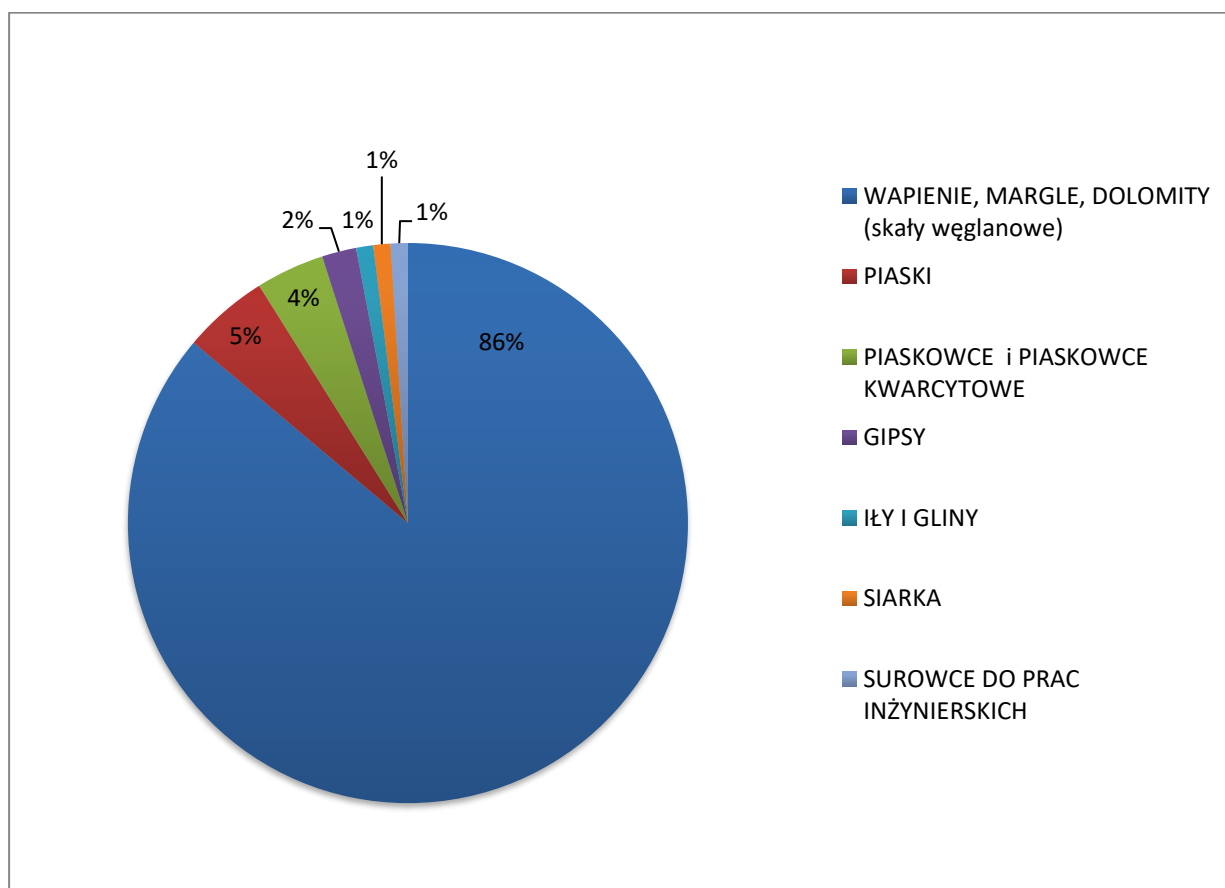
RODZAJ KOPALIN	ZŁOŻA OGÓLEM			ZŁOŻA NIE ZAGOSPODAROWANE			ZŁOŻA OBJĘTE KONCESJAMI NA EKSPLOATACJĘ KOPALIN				ZAGOSPODAROWA NIE		
	liczba złóż		zasoby geologiczne	liczba złóż		zasoby geologiczne	liczba złóż		zasoby geologiczne	zasoby zagospodarowane	wydobycie	złóż	zasobów
			[tys. ton]			[tys. ton]			[tys. ton]	[tys. ton]	[tys. ton]		
<b>WAPIENIE, MARGLE, ZLEPIENCE WAPIENNE, DOŁOMITY</b>	<b>154</b>		<b>7 754 232</b>	<b>101</b>		<b>4 348 419</b>	<b>53</b>		<b>3 405 813</b>	<b>1 363 203</b>	<b>46 452</b>	<b>34%</b>	<b>18%</b>
przemysłu wapienniczego	41	+1	3 318 333	29		1 930 144	12		1 388 189	603 634	13 571	29%	18%
przemysłu cementowego	9	+5	2 207 259	5		1 063 819	4	+1	1 143 440	359 316	8 012	44%	16%
kamienie łamane i bloczne	104		2 228 640	67		1 354 456	37		874 184	400 253	24 869	36%	18%
<b>PIASKOWCE I PIASKOWCE KWARCYTOWE</b>	<b>37</b>	<b>+1</b>	<b>249 816</b>	<b>28</b>		<b>125 542</b>	<b>9</b>	<b>+1</b>	<b>124 274</b>	<b>70 683</b>	<b>2 183</b>	<b>24%</b>	<b>28%</b>
kamienie łamane i bloczne	33	+1	245 378	24		121 104	9	+1	124 274	70 683	2 183	27%	29%
kwarcyty ogniotrwałe	4		4 438	4		0	0		0	0	0	0%	0%
<b>GIPSY</b>	<b>8</b>		<b>177 773</b>	<b>6</b>		<b>117 876</b>	<b>2</b>		<b>59 897</b>	<b>45 328</b>	<b>983</b>	<b>25%</b>	<b>25%</b>
<b>SIARKA</b>	<b>6</b>		<b>71 423</b>	<b>5</b>		<b>58 200</b>	<b>1</b>		<b>13 223</b>	<b>8 486</b>	<b>445</b>	<b>17%</b>	<b>12%</b>
<b>ZIEMIA KRZEMIONKOWA</b>	<b>3</b>		<b>1 256</b>	<b>3</b>		<b>1 256</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0%</b>
<b>KALCYT</b>	<b>1</b>	<b>+2</b>	<b>233</b>	<b>1</b>	<b>+2</b>	<b>233</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0%</b>
<b>BARYT</b>	<b>1</b>		<b>110</b>	<b>1</b>		<b>110</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0%</b>
<b>KRZEMIENIE</b>	<b>2</b>		<b>28</b>	<b>2</b>		<b>28</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0%</b>
<b>IŁY I GLINY</b>	<b>70</b>		<b>566 549</b>	<b>57</b>		<b>476 506</b>	<b>13</b>		<b>90 043</b>	<b>81 947</b>	<b>591</b>	<b>19%</b>	<b>14%</b>
iły bentonitowe	2		417	2		417	0		0	0	0	0%	0%
gliny ceramiczne kamionkowe	7		51 247	6		50 134	1		1 113	1 017	31	14%	2%
surowce ilaste do produkcji farb mineralnych	1		578	1		578	0		0	0	0	0%	0%
surowce ilaste dla przemysłu cementowego	1	+1	8 773	1	+1	8 773	0		0	0	0	0%	0%
surowce ilaste ceramiki budowlanej	59		505 534	47		416 604	12		88 930	80 930	560	20%	16%
<b>PIASKI</b>	<b>216</b>		<b>682 294</b>	<b>145</b>		<b>590 030</b>	<b>71</b>		<b>92 264</b>	<b>41 286</b>	<b>2 575</b>	<b>33%</b>	<b>6%</b>
budowlane	201		649 457	132		558 549	69		90 908	40 057	2 466	34%	6%
do produkcji cegły wapienno-piaskowej	7		9 839	6		9 525	1		314	187	0	14%	2%
do produkcji betonów komórkowych	4		7 773	3		6 731	1		1 042	1 042	109	25%	13%
formierskie	2	+1	8 353	2	+1	8 353	0	+0	0	0	0	0%	0%
szklarskie	2		6 872	2		6 872	0		0	0	0	0%	0%
<b>SUROWCE DO PRAC</b>	<b>2</b>	<b>+5</b>	<b>19 526</b>	<b>0</b>	<b>+2</b>	<b>11 370</b>	<b>2</b>	<b>+3</b>	<b>8 156</b>	<b>9 342</b>	<b>304</b>	<b>100%</b>	<b>48%</b>
<b>Suma</b>	<b>500</b>		<b>9 523 240</b>	<b>349</b>		<b>5 729 570</b>	<b>151</b>		<b>3 793 670</b>	<b>1 620 274</b>	<b>53 532</b>	<b>30%</b>	<b>17%</b>

Tabela 1. Stan zasobów geologicznych i wydobywania kopalin stałych w woj. świętokrzyskim na 31.12.2021r. (+złoża w których kopalina występuje jako towarzysząca)

## Wydobycie kopalin skalnych

W 2021 roku wydobywanie kopalin skalnych w województwie świętokrzyskim wynosiło 53 532 tys. ton, z czego 46 452 tys. ton (86%) stanowiło wydobywanie skał węglanowych, 2 575 tys. ton (5%) stanowiło wydobywanie piasków, 983 tys. ton (2%) stanowiło wydobywanie gipsów oraz 445 tys. ton (1%) stanowiło wydobywanie siarki.

Wydobywanie pozostałych kopalin oraz niektórych surowców ilastych ma praktycznie tylko lokalne znaczenie.



Wykres 2. Udział wydobywania rodzajów kopalin w ogólnym wydobywaniu kopalin

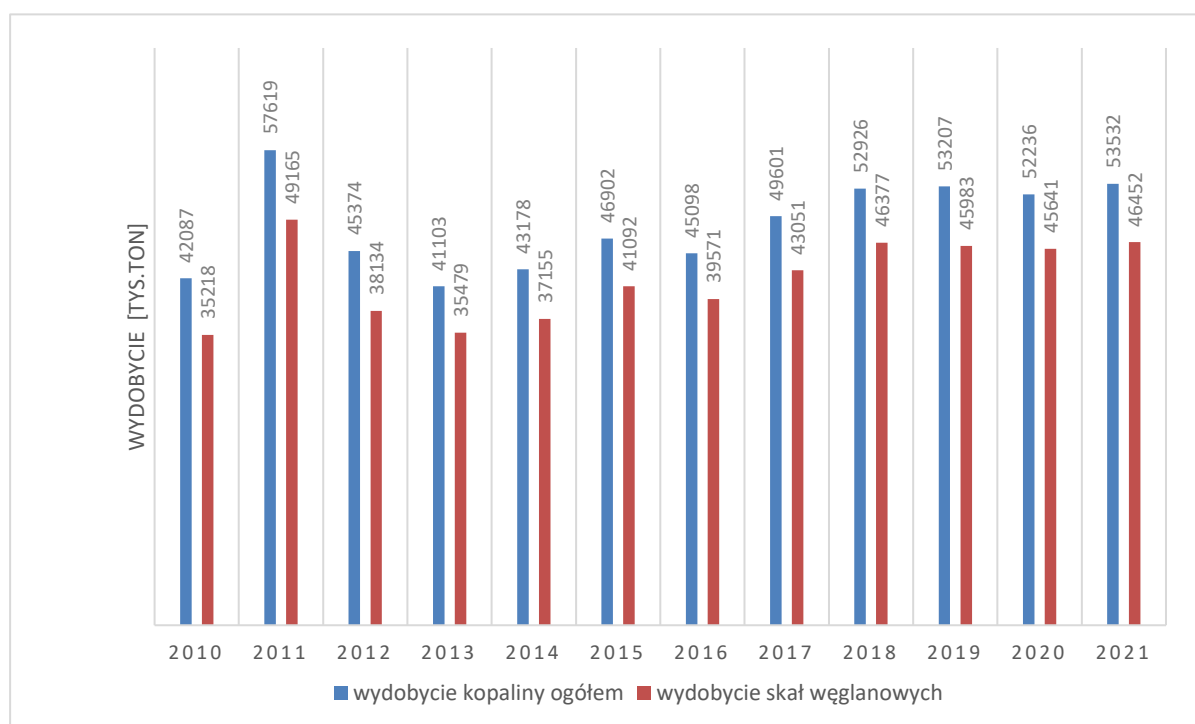
Wydobywanie kopalin węglanowych w województwie świętokrzyskim dla poszczególnych gałęzi gospodarki przedstawiało się następująco:

- 13 571 tys. ton (29% całkowitego wydobywania kopalin) - przemysł wapienniczy,
- 8 012 tys. ton (17% całkowitego wydobywania kopalin) - przemysł cementowy,
- 24 869 tys. ton (46% całkowitego wydobywania kopalin) - produkcja kruszyw łamanych dla drogownictwa i budownictwa.

Ilości wydobytych kopalin miały bezpośrednie przełożenie na procentowy udział województwa w wydobywaniu kopalin w kraju:

- 68% wydobywania surowców do przemysłu wapienniczego (1 miejsce w kraju),
- 29% wydobywania surowców do przemysłu cementowego (1 miejsce w kraju),
- 88% wydobywania gipsów (1 miejsce w kraju),
- 99% wydobywania siarki (1 miejsce w kraju),
- 55% wydobywania osadowych kamieni łamanych i blocznych (1 miejsce w kraju).

Warto zaznaczyć, że ze złóż eksploatowanych na podstawie koncesji Marszałka Województwa Świętokrzyskiego w 2021 roku wydobyto 51 501 tys. ton kopalin co stanowi 96% całkowitego wydobywania kopalin w województwie świętokrzyskim. Wykres 3 obrazuje ilość wydobywania kopalin stałych w latach 2010-2021 oraz skał węglanowych. W analizowanym okresie wydobywanie kopalin skalnych w tym skał węglanowych utrzymywało się na stabilnym poziomie.



Wykres 3. Ilość wydobywania kopalin stałych w latach 2010-2021

## Wody podziemne będące kopalinami

Na terenie województwa świętokrzyskiego znajduje się 8 udokumentowanych złóż wód leczniczych i 1 złożo wód termalnych, w którym woda spełnia także wymagania dla wód leczniczych. Organem koncesyjnym dla złóż wód leczniczych, termalnych i solanek, zgodnie z artykułem 161 ust. 1 ustawy Prawo geologiczne i górnicze jest Marszałek Województwa.

Zasoby eksploatacyjne (będące ilością wód podziemnych możliwą do pobrania w danych warunkach hydrogeologicznych i techniczno-ekonomicznych, z uwzględnieniem zapotrzebowania na wodę i przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska) ujęć wód leczniczych na koniec 2021 roku wynosiły 53,82 m<sup>3</sup>/h oraz wód termalnych 82,0 m<sup>3</sup>/h. Koncesjami na wydobywanie objętych jest 8 złóż leczniczych wód siarczkowych oraz 1 złożo wód termalnych. W roku 2021 ze złóż wód wyeksploatowano 82 170,29 m<sup>3</sup> wód leczniczych oraz 12 094,00 m<sup>3</sup> wód termalnych.

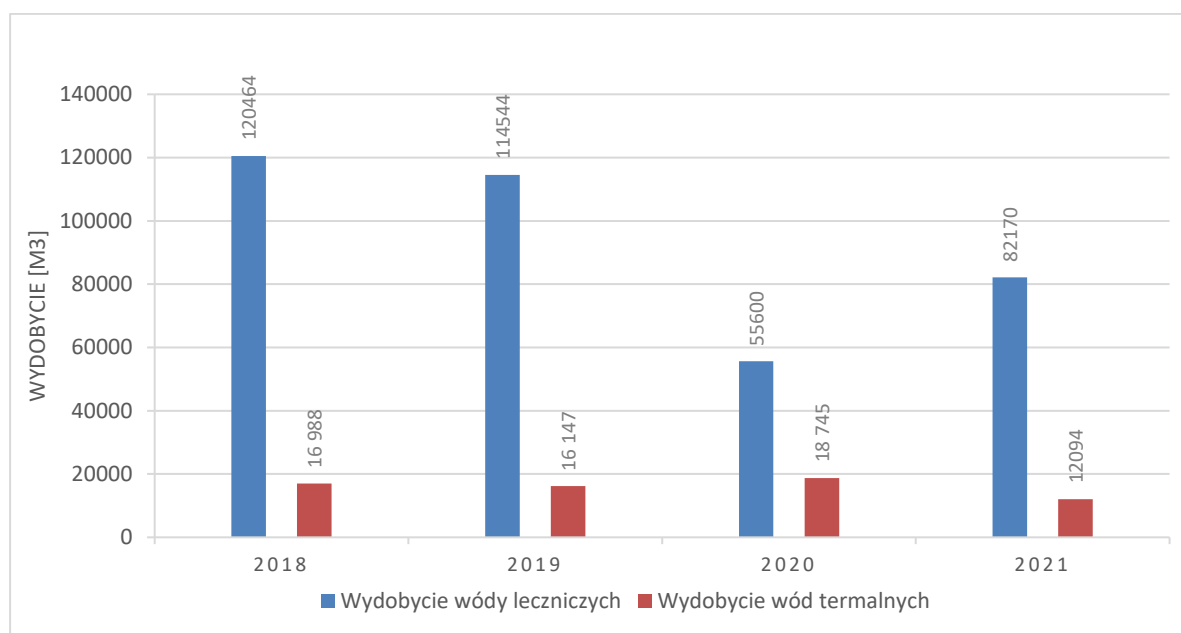
I.p.	Złoże	Typ wody	Zasoby eksploatacyjne [m <sup>3</sup> /h]	Pobór [m <sup>3</sup> /rok]	Powiat
<b>Wody lecznicze</b>					
1	Busko II	Lz	16,75	30 441,30	buski
2	Busko - Północ	LzT	15,00	22 998,0	buski
3	Dobrowoda I	Lz	8,00	13 967,33	buski
4	Konstantynów	Lz	0,50	0,00	buski
5	Las Winiarski	Lz	3,11	7 797,00	buski
6	Solec - Zdrój	Lz	0,96	3 656,00	buski
7	Wełnin	Lz	3,00	3 310,66	buski
8	Dar Natury (Piestrzec)	Lz	6,5	-	buski
<b>RAZEM:</b>		-	<b>53,82</b>	<b>82 170,29</b>	-
<b>Wody termalne</b>					
1	Cudzynowice	T	82,00	12 094,00	kazimierski
<b>RAZEM:</b>		-	<b>82,00</b>	<b>12 094,00</b>	-

*Tabela 2. Zestawienie zasobów ujęć wód leczniczych i termalnych w województwie świętokrzyskim oraz wielkości wydobycia (pobór) w 2021 roku (stan na 31.12.2021r.)*

Objaśnienia:

Lz- wody lecznicze zmineralizowana (mineralizacja > 1g/dm<sup>3</sup>)

T – wody termalne (wody podziemne posiadające na wypływie z ujęcia temperaturę ≥ 20°C)



Wykres 4. Wykres wydobywania wód leczniczych i wód termalnych w województwie świętokrzyskim w latach 2018-2021

Na powyższym wykresie widać wzrost wydobywania wód leczniczych w roku 2021 w porównaniu do roku 2020. Mniejsze zapotrzebowanie na wody lecznicze w 2020 roku spowodowane było ograniczeniem usług hoteli i pensjonatów w celu zmniejszenia rozprzestrzeniania się pandemii SARS-CoV-2, co wpłynęło na zmniejszenie wydobywania wód leczniczych w województwie świętokrzyskim. W 2021 roku stopniowe znoszenie obostrzeń wpłynęło pozytywnie na branżę uzdrowiskową, co skutkowało zwiększonym zapotrzebowaniem na wody lecznicze. Natomiast wydobywanie wód termalnych utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Wody termalne ze złoża „Cudzynowice” wykorzystywane są do celów ciepłowniczych. Zatem spadku ich wydobywania należy upatrywać w krótszym okresie grzewczym w 2021 roku.

### **Podsumowanie**

Województwo świętokrzyskie zarówno pod względem ilości zasobów kopalin, jak i ich wydobywania, zwłaszcza kopalin skalnych, jest wiodącym regionem w Polsce.



Na koniec 2021 roku na terenie województwa świętokrzyskiego:

- udokumentowanych było 500 złóż kopalin skalnych, z czego 151 złóż objętych były koncesjami [30% wszystkich złóż w województwie] oraz 8 złóż wód leczniczych i 1 złóż wód termalnych,
- łączne zasoby kopalin skalnych wynosiły 9,5 mld ton, z czego zasoby w złożach objętych koncesjami wynosiły 3,7 mld ton [38% całości zasobów], natomiast zagospodarowaniem objętych zostało 1,62 mld ton [17% całości zasobów], w związku z czym rezerwy zasobów kopalin stałych w województwie świętokrzyskim są jeszcze znaczne,
- ze złóż eksploatowanych na podstawie koncesji Marszałka Województwa Świętokrzyskiego wydobyto 51 501 tys. ton kopalin [96 % całkowitego wydobycia kopalin],
- wydobycie kopalin skalnych pozostaje na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych.